

УПОТРЕБА ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА У ДОМАЋИНСТВИМА И ПОЈЕДИНАЧНО USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES BY HOUSEHOLDS AND INDIVIDUALS

У 2019. години, становници Републике Српске настављају да проширују употребу информационо-комуникационих технологија.

Број домаћинстава са приступом интернету у 2019. години порастао је за 3,1%. Поред уобичајно заступљеног фиксног широкопојасног приступа интернету и даље расте употреба интернета путем мобилног широкопојасног приступа (3,8%).

Интернет је користило 72,1% лица, док је рачунар користило 58,8% лица. Коришћење интернета повећано је за 0,9%, а коришћење рачунара за 3,3% у односу на претходну годину.

Број корисника трговине путем интернета порастао је за 11,1% у односу на 2018. годину. Коришћење online услуга јавне администрације такође биљежи раст.

Најзаступљенији информационо-комуникациони уређај у домаћинствима, осим ТВ-а (96,9%), свакако је мобилни телефон (89,8%). Приближно једна трећина становништва Републике Српске поседује персонални рачунар или лаптоп.

Републички завод за статистику објављује податке о употреби информационо-комуникационих технологија у Републици Српској у 2019. години, добијене на основу спроведеног истраживања о употреби информационо-комуникационих технологија у домаћинствима и појединачно.

ДОМАЋИНСТВА

Интернет прикључак има 71,6% домаћинстава што представља повећање од 3,1% у односу на претходну годину. Разлике у броју домаћинстава са интернет прикључком, уколико посматрамо тип насеља, и даље постоје. У градском подручју интернет прикључак поседује 80,2% домаћинстава, а 65,6% домаћинстава у насељима осталог типа.

In 2019, the use of information and communication technologies continues to expand among residents of Republika Srpska.

The number of households with Internet access in 2019 increased by 3.1%. In addition to the common fixed broadband Internet connection, the use of mobile broadband Internet connection continues to grow (3.8%).

Internet services were used by 72.1% of persons, while personal computer was used by 58.8% of them. Compared to the previous year, the use of Internet services increased by 0.9%, and the number of computer users increased by 3.3%.

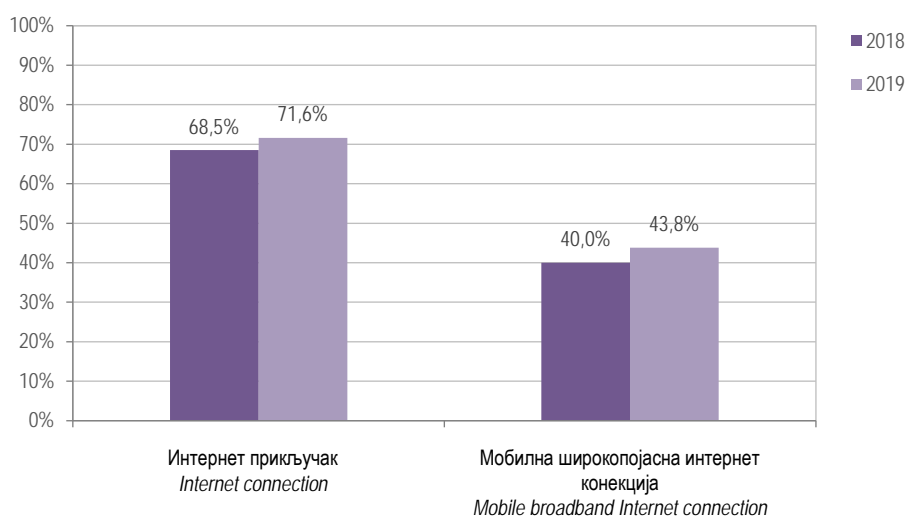
The number users of Internet commerce increased 11.1% in 2019 compared to 2018. The use of online public administration services has also been increasing.

The most common information and communication device in households, other than TV (96.9%), is certainly mobile phone (89.8%). About one-third of Republika Srpska's population owns a personal computer or laptop.

The Republika Srpska Institute of Statistics is publishing data on the use of information and communication technologies in Republika Srpska in 2019, obtained through the survey on the use of Information and communication technologies by households and individuals.

HOUSEHOLDS

Of the total number of households, 71.6% have Internet connection, which represents an increase by 3.1% compared to the previous year. Differences in the number of households with an Internet connection, if we observe the type of settlement, still exist. In the urban area, 80.2% of households own an Internet connection, while 65.6% of households in settlements of the other type own one.

Графикон 1. Интернет и мобилна широкопојасна (broadband) интернет конекција у домаћинствима
Graph 1. Internet and mobile broadband Internet connection in households

Када је у питању широкопојасни тип интернет конекције, у 2019. години такође је забиљежен раст мобилног широкопојасног приступа од 3,8% у односу на претходну годину. Фиксни широкопојасни приступ интернету користи 87,0%, а мобилни 43,8% домаћинстава.

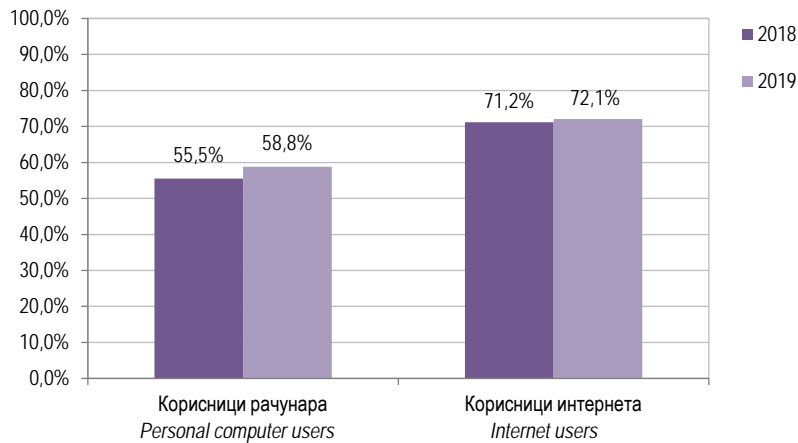
When It comes to the mobile broadband Internet connection, in 2019 an increase by 3.8% was recorded in comparison with 2018. Fixed broadband Internet access is used by 87.0% and mobile access by 43.8% of households.

ПОЈЕДИНЦИ

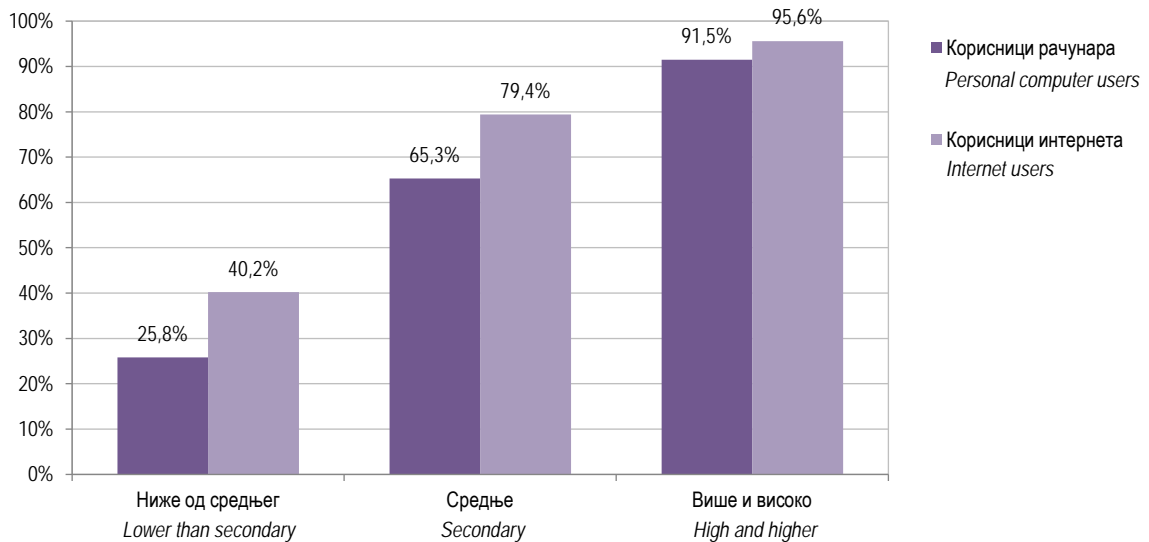
INDIVIDUALS

Посматрајући главни референтни период, 77,6% лица су свакодневни корисници рачунара, док је 86,1% лица свакодневно користило интернет. У 2019. години 28,9% становништва Републике Српске изјавило је да никада није користило рачунар, а 25,2% да никада није користило интернет.

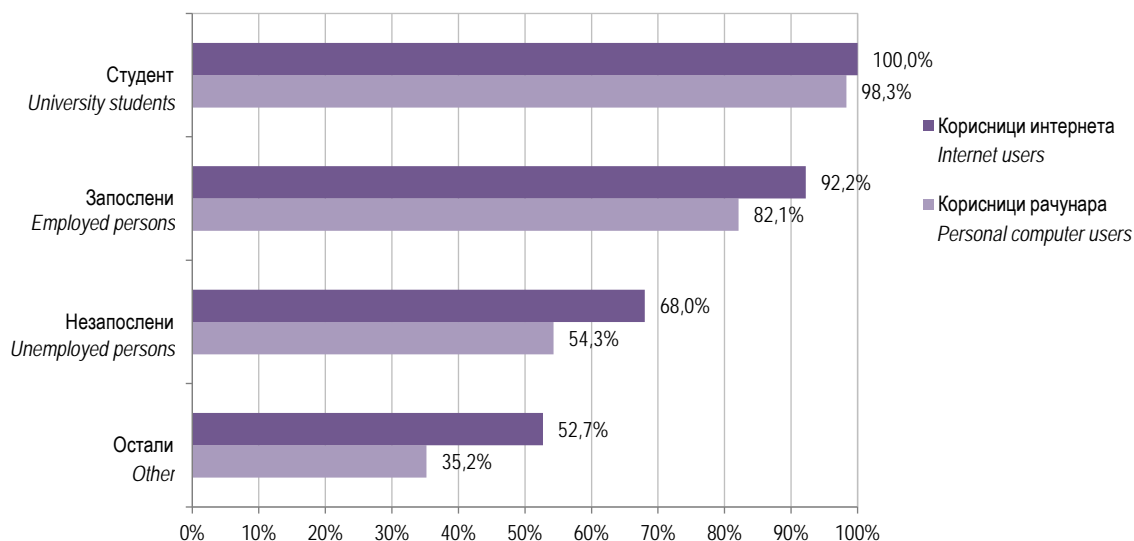
Observing the main reference period, 77.6% of persons use a computer on a daily basis, while 86.1% of persons use the Internet on a daily basis. In 2019, 28.9% of residents of Republika Srpska never used a computer, while 25.2% never used the Internet.

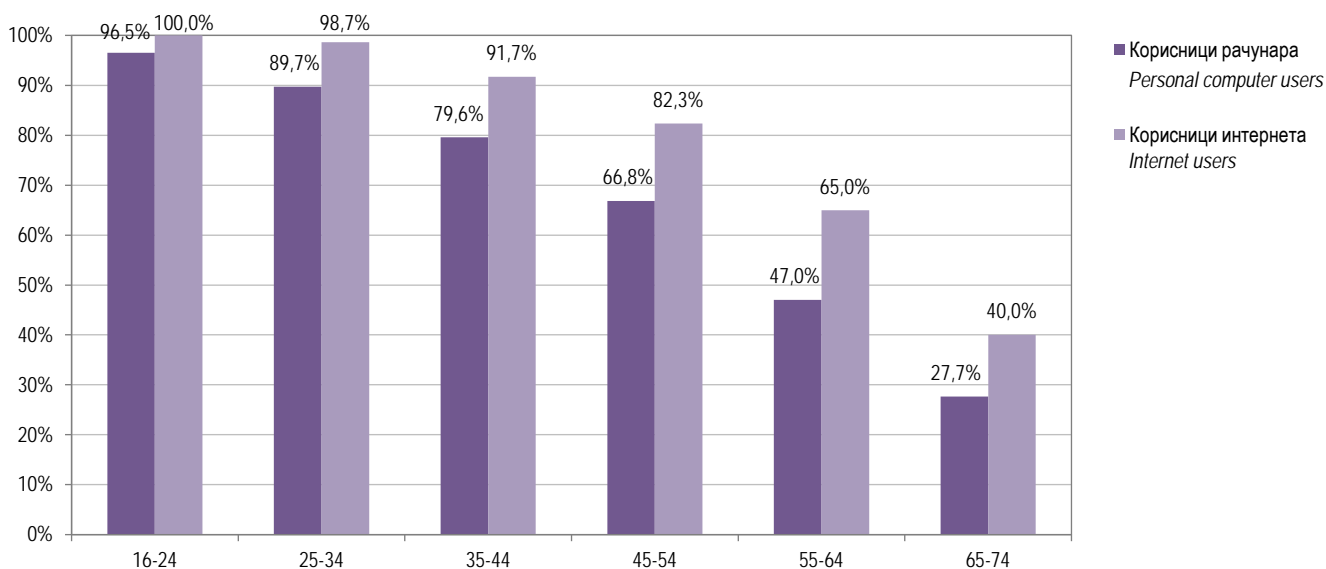
Графикон 2. Коришћење рачунара и интернета
 Graph 2. Computer and Internet use

Графикон 3. Корисници рачунара и интернета према нивоу образовања, 2019.
 Graph 3. Personal computer users and Internet users by educational attainment, 2019

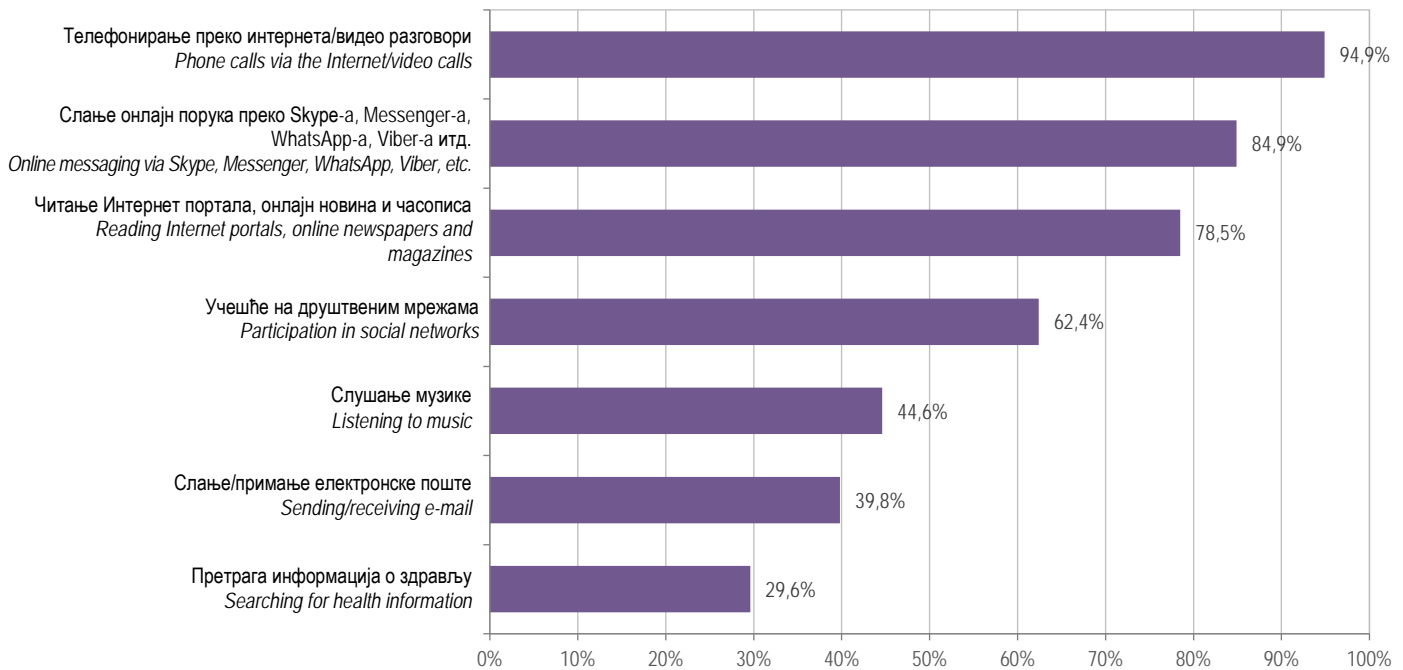
Графикон 4. Корисници рачунара и интернета према радном статусу, 2019.
 Graph 4. Personal computer and Internet users by employment status, 2019

Графикон 5. Корисници рачунара и интернета по старосним групама, 2019.
 Graph 5. Personal computer and Internet users by age group, 2019

За приступ интернету ван куће или посла најчешће је кориштен мобилни телефон (паметни телефон), у 80,4% случајева.

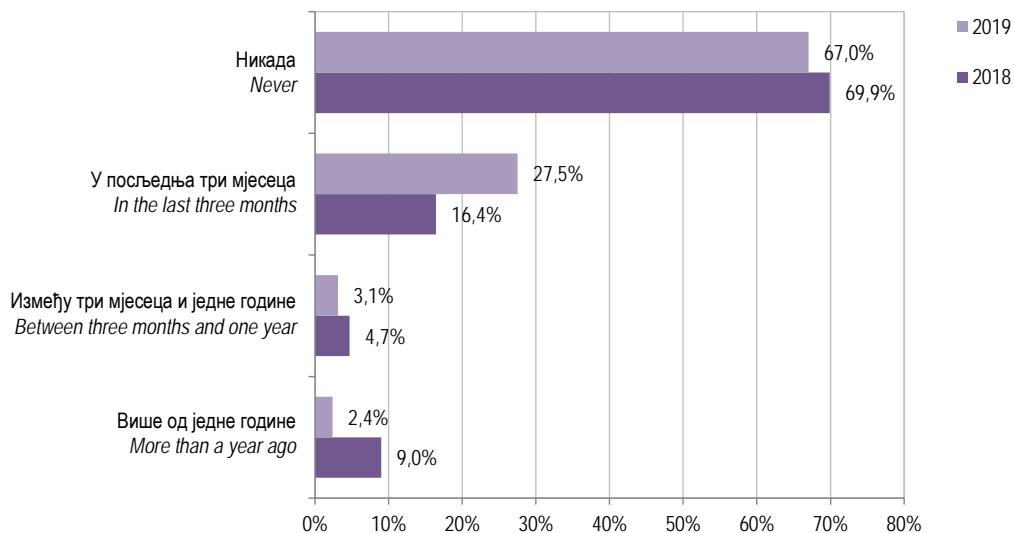
Mobile phone (smartphone) is most commonly used to access the Internet outside of home or work, namely in 80.4% of cases.

Графикон 6. Типови коришћења интернета у приватне сврхе, 2019.
Graph 6. Types of Internet use for private purposes, 2019

У протеклих годину дана, услуге јавне администрације за добијање информација са интернет страница користило је 23,7% интернет популације, 13,4% за преузимање службених образаца и 17,7% за слање попуњених образаца.

During the last 12 months, public administration services for obtaining information from websites were used by 23.7% of the Internet population. On the other hand, 13.4% of persons used these services to download official forms and 17.7% to submit completed forms.

Графикон 6. Учесталост куповине/наручивања робе или услуга путем интернета
Graph 6. Frequency of Internet use for purchase/ordering of goods or services

Куповина путем интернета биљежи раст током 2019. године. У односу на претходну годину, 11,1% више интернет популације наручује производе или услуге путем интернета у приватне сврхе. Упркос нешто значајнијем расту трговине путем интернета у 2019. години може се констатовати да су потрошачи остали вјерни традиционалном виду трговине, те да су понашање и навике *online* купаца остале непромијењене.

An increase has been recorded in online shopping in 2019. Compared to the previous year, an increase by 11.1% was recorded in the Internet population that orders products or services via the Internet for private purposes. Despite the significant growth in online commerce in 2019, it can be stated that consumers still prefer the traditional form of commerce, and that the behaviour and habits of online shoppers have remained unchanged.

Резултати истраживања у 2019. години наводе на закључак да становници Републике Српске нису уочили проблеме везане за интернет активности, нити су их питања из области сигурности, појерљивости и заштите приватности ограничила у кориштењу интернета.

The results of the 2019 survey indicate that Republika Srpska residents did not have problems with Internet activities, nor did they restrict their Internet use due to security, confidentiality and privacy issues.

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Циљ истраживања о употреби информационо-комуникационих технологија у домаћинствима и појединачно јесте да се добију подаци о заступљености информационо-комуникационих технологија у домаћинствима, употреби рачунара, интернета и информатичкој писмености становништва на подручју Републике Српске.

Истраживање је у потпуности усклађено са методологијом Евростата, а спроводи се једанпут годишње на бази узорка телефонским путем и интервјуисањем лицем у лице. Главни референтни период чине три мјесеца која претходе интервјуисању.

Према методологији Евростата обухваћена су домаћинства са најмање једним чланом старости између 16 и 74 година живота као и појединци исте старосне доби.

Као узорак ИКТ-а за домаћинства и појединце користи се узорак Анкете о радној снази (АРС), тј. узорак ИКТ-а је једнак узорку АРС-а с тим да су искључена домаћинства која немају бар једног члана старости 16-74 године, односно не припадају дефинисаној циљној популацији. На овај начин се процес прикупљања података за ИКТ одвија након теренског рада АРС-а, чиме је омогућено да се током провођења интервјуисања располаже ажурираним телефонским бројевима домаћинстава. Ово је веома важно за потребе коришћења CATI метода.

Узорком је обухваћено 3 051 домаћинастава за ниво Републике Српске. Јединица посматрања је домаћинство изабрано у узорак, а јединица анкетирања је случајно изабрани члан домаћинства који има између 16 и 74 године живота.

ИКТ РЈЕЧНИК

Широкопојасни приступ интернету (Broadband): Начин повезивања на Интернет који омогућује велике брзине преноса података и представља комуникациони систем чији носилац (нпр. оптички кабл) преноси умножене податке истовремено док су појединачни подаци модулисани на посебним фреквенцијама.

Претраживач: Софтверско рјешење за претраживање по интернету. То је програм, апликација која се користи за учитавање интернет страница и других садржаја на Интернету. Најпознатији претраживачи су Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome итд.

Рачунар или компјутер (енгл. computer, од лат. computare: сабирати, рачунати): Сложен уређај који се састоји од хардвера (hardware) физичких дијелова рачунара, опилљивих, видљивих дијелова и програма (software) тј. програмске подршке: скупа наредби "разумљивих" рачунару које покрећу његов рад: упутстава опилљивим дијеловима, наредби шта да раде. Рачунари обухватају персоналне рачунаре (PC), преносне рачунаре (laptop), таблете и остале преносне уређаје (осим паметних телефона).

Дигитални производи или услуге: Роба или услуге које могу да се наруче и испоруче путем компјутера, тј. интернета (нпр. музика, филмови, видео игре).

Преузимање (Download): Процес копирања докумената на кориснички компјутер са неког другог компјутера или компјутера у оквиру интернет сервиса.

Електронска трговина: Куповина или продаја добара или услуга путем интернета.

Електронска пошта: Електронски пренос поруке, укључујући текст и прилоге (attachment), с једног рачунара на други рачунар, путем интернета.

Електронски сервиси јавне управе (енгл. e-government): електронски контакти путем интернета са јавним институцијама у сврху добијања потребних информација и услуга.

GPRS (General Packet Radio Service): Протокол који бежичним путем обезбеђује пренос путем GSM мреже.

3G мрежа је трећа генерација мобилне телефоније омогућава пренос текста, звука, слике телевизије, брзине до 14Mb/s.

Информациона технологија (ИТ): Технологија која користи рачунаре за прикупљање, обраду, чување, заштиту и пренос информација. У савременим условима су обично рачунари повезани у мрежу и тада је ријеч о **информационо-комуникационој технологији** (енгл. Information and Communications Technology - ICT).

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

The aim of the survey on the use of information and communication technologies by households and individuals is to obtain data on the presence of information and communication technologies in households, the use of personal computers, Internet services and computer literacy of the population on the territory of Republika Srpska.

The survey fully complies with the Eurostat methodology. This is an annual sample-based survey, carried out by telephone and face to face interview. The main reference period comprises three months preceding the interview.

The methodology of Eurostat covers households with at least one member between the ages of 16 and 74, as well as individuals of the same age.

The sample of the Labor Force Survey (LFS) is used as the sample for the ICT for households and individuals, which means that the ICT sample is equal to the LFS sample, but households with no members aged 16-74 are excluded. Such households do not belong to the defined target population. In this way, the data collection process in ICT is carried out after the LFS fieldwork. Thus, updated telephone numbers of households are available for the survey. This is very important in the use of CATI method.

The sample covers 3,051 households at the Republika Srpska level. Observation units are sampled households, while survey units are randomly selected household members aged between 16 and 74.

ICT GLOSSARY

Broadband Internet connection: A type of Internet connection which provides high-speed data transfer. It represents a communication system in which the transmission medium (e.g. optical fiber cable) simultaneously transmits multiplied data, while individual data are modulated on separate frequencies.

Browser: A software solution used to search the Internet. It is a programme/application used to load web pages and other contents on the Internet. The best-known browsers are Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome, etc.

Computer (from Latin: computare - to compile): A complex device consisting of hardware of the physical parts of the computer, tangible, visible parts and software, ie. software support: a set of "understandable" commands to the computer that drives its operation: instructions for tangible parts, instructions for what to do. Computers include personal computers (PCs), laptops (laptops), tablets and other portable devices (except smartphones).

Digital products and services: Goods and services that can be ordered and delivered via computer, that is, via the Internet (e.g. music, films, video games).

Download: The process of copying documents to the user's computer from another computer or from a computer within an Internet service.

Electronic commerce: Purchase or sale of goods or services using the Internet.

Electronic mail: Electronic transfer of messages, including text and attachments, from one computer to another computer, via the Internet.

E-government electronic services: electronic online contacts with public institutions for the purpose of obtaining the necessary information and services.

GPRS (General Packet Radio Service): A protocol which enables wireless transfer through GSM networks.

3G network refers to the third generation of mobile telephony, which enables transfer of text, sound and television images, offering speeds up to 14 Mb/s.

Information technology (IT): Technology that uses computers to collect, process, store, protect and transmit information. In modern conditions, computers are usually connected to a network, and then this is **information and communication technology (ICT)**.

Информациона сигурност: очување поверљивости, интегритета и расположивости информација, а обезбјеђује се помоћу правила заштите података на физичком, техничком и организационом нивоу.

Интернет: Глобални електронски комуникациони систем сачињен од великог броја међусобно повезаних рачунарских мрежа и уређаја, који размењују податке користећи заједнички скуп комуникационих протокола.

Интернет популација: Корисници интернета у посматраном периоду.

Вирус је рачунарски програм чије покретање и учитавање изазива оштећење или брисање података на рачунару.

WiFi је бежична мрежа гдје се подаци између два или више уређаја преносе помоћу радио фреквенција и одговарајућих антена.

Information security: preserving the confidentiality, integrity and availability of information, provided through data protection rules at the physical, technical and organizational levels.

Internet: A global electronic communication system made up of many interconnected computer networks and devices that exchange information using a common set of communication protocols.

Internet population: Users of Internet in the observed period.

Virus is a computer programme whose running and loading damages or deletes data on a computer.

WiFi is a wireless network in which data between two or more devices are transmitted using radio frequencies and corresponding antennas.

Саопштење припремила: Александра Ђонлага
e-mail: aleksandra.djonlaga@rzs.rs.ba

Издаје Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Вељка Млађеновића 12д – Тел. +387 51 332 700 - Проф. др Јасмин Комић, главни уредник – Излази годишње – Саопштење је објављено на Интернету на адреси: www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba – **Приликом коришћења података обавезно навести извор**

Prepared by: Aleksandra Đonlaga
e-mail: aleksandra.djonlaga@rzs.rs.ba

Published by Republika Srpska Institute of Statistics, Banja Luka, Veljka Mladenovića 12d – Tel. +387 51 332 700 – Prof. Dr Jasmin Komić, Editor in chief – Annual periodicity – Release is available on the Internet at: www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba – **These data can be used provided the source is acknowledged**